

...

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

ítélete

Az ügy száma: Pfv.V.20.506/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Szabó Klára a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes: Felperes1

A felperes képviselője: Dr. Varga Ügyvédi Iroda (; ügyintéző: Dr. Varga Balázs ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

Az alperes képviselője: Dr. Hovánszki Arnold Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Hovánszky Arnold ügyvéd)

A per tárgya: szerződésszegéssel okozott kár megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Győri Ítéltábla
Gf.IV.20.213/2019/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Székesfehérvári Törvényszék
17.G.40.147/2017/43.

Rendelkező rész

– A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

– Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 957.000 (kilencszázötvenhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és az államnak külön felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes 2011-ben pályázatot írt ki a D-ban épülő munkásszállójában található büfé és kisbolt üzemeltetésére. A pályázati kiírás 3.2. pontja szerint az épületben 500 lakó kiszolgálásáról kell gondoskodni. A büfé működtetésének célja, hogy a lakók megfelelő színvonalú és árszintű büfészolgáltatást vehessenek igénybe az épületen belül. A 3.6. pont értelmében a büfében alkohol nem árusítható. A 3.4. pont szerint az üzemeltetéshez szükséges berendezések beszerzése, a büfé üzemeltetésre alkalmas állapotba hozása és folyamatos karbantartása a nyertes pályázó feladata.

[2] A pályázatra a nyertes ajánlatot a felperes tette. Az ajánlat 2. pontja szerint a felperes közép árkategóriában, kis haszonrésszel kíván dolgozni.

[3] Az alperes 2011. május 19-én együttműködési megállapodást kötött a felperessel. A szerződés tartamát két évben határozták meg, ami további három évvel volt meghosszabbítható (2.1. pont). A felperes mint üzemeltető vállalta, hogy 2011. július 1-ig a pályázati kiírásban megjelölt munkásszállóban kisboltot és büfét létesít (3.1. pont). A felek a büfé, kisbolt helyiség rendelkezésre bocsátásáról bérleti szerződést kötnek, ami minden mellékletével együtt az együttműködési megállapodás mellékletét képezi (4.1. pont). Tartalmazta a megállapodás, hogy az árképzés alapjául a szerződéshez mellékelteként csatolt ajánlatban szereplő termékárak szolgálnak. A felperes kötelezettséget vállalt, hogy az ajánlatban is szereplő kedvező áron biztosítja a büfé és kisbolt választékot. A csatolt ajánlatban szereplő árak a felperes részéről a mindenkorai fogyasztói árindex változásával megegyezően változtathatók (5.1. pont). A felperes fenntartotta a jogot, hogy az alperessel történt egyeztetés után az 5.1. pontban meghatározott árakat módosítsa (5.2. pont). A határozott időtartam alatt a szerződés rendes felmondással nem volt felmondható (8.1. pont). A 8.1. pontban meg nem határozott egyéb súlyos szerződésszegés esetén a sérelmet szenvedő fél a tudomására jutástól számított három napon belül írásban tartozott a másik felet a szerződésszegés orvoslására felszólítani. Amennyiben a szerződésszegő fél nyolc napon belül nem orvosolja a sérelmet megfelelően, úgy a sérelmet szenvedő fél jogosulttá vált a szerződést döntése szerint akár azonnali hatállyal is felmondani. A szerződésszegésből eredő kárt meg kell téríteni (8.4. pont). A felek megállapodtak abban, hogy a szerződés módosítása kizárólag írásban, közös megegyezéssel történhet (11.2. pont).

[4] Az együttműködési szerződésre figyelemmel 2011. május 19-én a peres felek között bérleti szerződés is létrejött az abban rögzített büfé és kisbolt üzemeltetése céljából átadott 53 m² alapterületű helyiségre két év határozott időre (1. pont). A bérleti díj havi 55.650 forint + áfa összegű volt (3. pont), ami a közüzemi díjakat nem tartalmazta (4. pont).

[5] A felperes a büfét és a kisboltot 2011. július 5-én nyitotta meg, de már 2011. szeptember 23-án jelezte az alperesnek, hogy az üzemeltetési tapasztalatok és a forgalmi adatok alapján az üzlet veszteségesen üzemel. A felperes a bérleti és energiadíjak megfizetésének elengedését és további árbevételi lehetőségek biztosítását – például szendvicskészítésre és szállításra vonatkozó megállapodás megkötését, a gyár területén található büfé üzemeltetésének biztosítását – kérte, mert ezek révén olyan pozitív eredményre tehetne szert, amellyel finanszírozhatná a büfé és kisbolt üzemeltetéséből adódó veszteségeit.

[6] A felek között 2011. december 19-én szolgáltatási szerződés jött létre, amelynek keretében az alperes 2012. január 2. napjától határozatlan időre megrendelte a felperestől a munkavállalói telephelyén a hideg szendvicsek biztosítását heti hét alkalommal, ünnepnapokon is (1. pont). A felperes az ételt 240 forint/darab áron vállalta biztosítani (7. pont). A szerződés mindkét fél részére harminc napos határidővel indokolás nélküli, egyoldalú felmondási jogot biztosított a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozat útján (11. pont). A felek e szerződés módosítására is írásbeli alakot rendeltek (13. pont). A felek megállapodtak abban, hogy a szolgáltatás árát igény szerint, de legalább a szerződés évfordulójával felülvizsgálják, azt közös megegyezéssel módosíthatják, az emelés mértéke ekkor sem haladhatja meg az eltelt időszakra vonatkozó fogyasztói árváltozást (14. pont).

[7] A szendvicsszállításra vonatkozó szolgáltatási szerződés alapján 2013-ban és 2016-ban történt áremelés.

[8] Az üzemeltetési szerződéssel összefüggésben már 2012-től az volt az alperes kérése, hogy a konkrét áremelések az áruháza-s árszintet tükrözzék. Az üzemeltetés 6 éve alatt a felek az árakat illetően folyamatosan egyeztettek, és általában konszenzusra jutottak. A felperes tudomásul vette, ha az alperes nem járult hozzá az áremeléshez.

[9] Az alperes a 2017. április 24. napjával keltezett, a felperesnek 2017. május 2. napján kézbesített irattal a szendvicsszállítási szerződést felmondta harminc napos határidővel. A felperes a 2017. május 3-i válasziratában hivatkozott arra, hogy ez a szerződés a büfé és kisbolt üzemeltetésével kapcsolatban felmerülő veszteségeket hivatott kompenzálni. Közölte, hogy amennyiben az alperes hozzájárul ahhoz, hogy a veszteségesen működő kisbolt üzemeltetését visszaadja, akkor a konkurenciánál kedvezőbb, nettó 209 forint/darab áron vállalja a továbbiakban a szendvics szállítását. Az alperes a 2017. május 18-i válasziratában úgy nyilatkozott, hogy a szendvicsszállítási szerződés felmondását nem vonja vissza, de nyitott a kisbolttal kapcsolatos helyzet korrekt rendezésére.

[10] A felperes 2017. május 25-én a bérleti szerződést harminc napos felmondási idővel, az együttműködési megállapodást annak 8.4. pontjára hivatkozással azonnali hatállyal felmondta. Az alperes a 2017. július 5-i levelében közölte, nem találja annak nyomát, hogy az együttműködési megállapodást írásban kiegészítették volna, így nem fogadható el az a felperesi álláspont, hogy a szendvicsszállítási szerződést a büfé üzemeltetéséből adódó veszteség kompenzálására kötötték volna meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[11] A felperes módosított keresetében 22.917.124 forint veszteség és 20.678.833 forint elmaradt haszon megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 318. § (1) bekezdése, 361., 339. és 340. §-a, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 2. és 21. §-a alapján. Kérte az alperest a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kötelezni.

[12] Arra hivatkozott, hogy az alperes megszegte az együttműködési megállapodást, mivel az abban foglaltak ellenére arra kényszerítette, hogy a kisboltban és büfében alkalmazott árait csökkentse. A megállapodások miatt függő helyzetbe került, ez arra késztette, hogy az alperes diktátumának eleget tegyen. Az együttműködési megállapodás nem biztosított az alperes számára ármegállapítási, illetve ezzel kapcsolatban egyetértési jogkört, azonban az erőfölényével visszaélve, helyzetét kihasználva kényszerítette őt mint üzemeltetőt a rendkívül alacsony, gazdaságtalan árak alkalmazására. Az általa közölt árakat az alperes az egyéb megállapodások (így a szendvicsszállításra, illetőleg a védőitalok biztosítására vonatkozó szállítási szerződések) kapcsán a versenytársaknak kiadta, ezzel pedig őt versenyhátrányba hozta. A kisbolt és büfé üzemeltetésével kapcsolatos veszteségeit nem tudta kompenzálni. A kár enyhítése során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható volt: támogatásokat vett igénybe, költségeit, ahol tudta, csökkentette. Az alperest eredménytelenül figyelmeztette folyamatosan a szerződésszegő magatartására. Kára a bolt és büfé működtetési időszaka alatt keletkezett veszteségből és a 2011-2017. évre kalkulált, általa 20%-kal számolt elmaradt haszonból áll.

[13] Az alperes a kereset elutasítását kérte vitatva annak jogalapját és összecszerűségét. Arra hivatkozott, hogy a felperes a pályázat benyújtásakor a versenytársak alá ígért, így eleve irreálisan alacsony árakat határozott meg, és ez eredményezte, hogy a kisbolt üzemeltetésének megkezdését követően szinte azonnal veszteségei keletkeztek. Ez azonban nem értékelhető az alperes szerződésszegő magatartásaként. Az időközben történt körülmény- és jogszabályváltozásokra (pl. a népegészségügyi adó bevezetése, az ÁFA növekedése) hivatkozva a szerződéses kapcsolat fennállta alatt a felperes szerződésmódosítást nem kezdeményezett, ilyen tárgyban pert nem indított, ez pedig lényegében a felperes kárelhárítási kötelezettségének a megsértését jelenti. Hangsúlyozta, hogy ennek ellenére bizonyos kedvezményeket nyújtott a felperesnek. A szendvicsszállítási szerződés révén a felperes olyan extraprofitra tehetett szert, amiből saját előadása szerint is kompenzálhatta a büfé és kisbolt üzemeltetésével kapcsolatos veszteségeket. Hozzájárult ahhoz, hogy a felperes a kisboltban és a büfében dohánytermékeket áruljon, ezt utóbb jogszabályváltozás szüntette meg. A pályázat szerinti kauciót nem kérte, nem emelt bérleti díjat, egyes közműdíjakat elengedett. Mindez arra utal, hogy teljes mértékben alaptalan a felperesi állítás, hogy a gazdasági erőfölényével visszaélt volna. Állította, a felperes 2012 és 2017 között többször is emelte az árait. Hangsúlyozta, azt sem tette szóvá, hogy a felperes 2013. január 7-én, majd ezt követő újabb üzembe helyezés után, 2015 tavaszán az italautomatákat felszámolta. A felperes a vasárnapi boltzár eltörlése után is eltérhetett a vállalt nyitvatartási időtől, ami számára mintegy 40%-os bérköltség megtakarítást eredményezett. Az áremelésekkel kapcsolatban a felek között voltak egyeztetések, a maga részéről mindössze az egyeztetés nélkül megkísérelt áremelések elől zárkózott el. Az összecszerűséget is vitatta.

Az első- és másodfokú ítélet

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 1.500.000 forint + áfa perköltséget, míg az államnak felhívásra 1.500.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

[15] Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felek között érvényes együttműködési megállapodás jött létre, amit a felek nyilatkozatai és bizonyítási eljárás adatai alapján kifejezetten nem módosítottak. A megállapodás 5.1. és 5.2. pontjaiban kikötött egyeztetési kötelezettség nem azonos a másik oldalon a jóváhagyással, egyetértési joggal. Ilyet az írásbeli szerződés az alperesnek nem biztosított. A bizonyítási eljárás adataiból (becsatolt levelek, e-mailek tartalma, Z. V. tanúvallomása) az következik, hogy a szerződés teljesítése során mégis ez a gyakorlat alakult ki, ami értelmezhető lenne szerződésszegésként. Kártérítésre azonban nem ad alapot, mert ezt az eljárást a felperes elfogadta, több éven át folytatták, ezzel lényegében az írásbeli szerződést ráutaló magatartással módosították. A szerződés 11.2. pontja ellenére e módosítás nem semmis a régi Ptk. 217. §-ára figyelemmel, mivel a felek az együttműködési megállapodást egyébként szóban is megkötötték volna.

[16] A felperes álláspontja szerint e gyakorlat kialakulása során az alperes hatalmaskodott vele szemben, ami megvalósítja a szerződésszegést. Az elsőfokú bíróság ezt az állítást nem találta bizonyítottnak. Megjegyezte, hogy a Tptv. rendelkezései alapján a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tényállási elemeinek megvalósulása a perben nem volt vizsgálható. Emiatt a felperes a Gazdasági Versenyhivatalhoz fordulhatott volna. Hatalmaskodásra hivatkozással tehát a szerződésszegés nem állapítható meg, így kártérítési felelősség sincs. Ha a felperes úgy ítélte meg, hogy a gyakorlat alapján elérhető árak sértik a lényeges jogos érdekét, bírósághoz fordulhatott volna a szerződés módosítása érdekében, ezt azonban nem tette. Az, hogy a felperest milyen gazdasági megfontolások indították a kialakult helyzet fenntartására, nem volt vizsgálendő, mivel az az alperes felelősségét nem alapozhatja meg. A támogatás igénybevétele a felperes döntése volt, az független a felek szerződésétől. A támogatási szerződés tartalmából pedig az is egyértelmű, hogy a felperesnek egyébként is arányos visszafizetési kötelezettsége lett volna.

[17] Az elsőfokú bíróság döntése szerint az alperes az együttműködési megállapodást nem szegte meg, ezért a keresetet el kellett utasítani. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a felperes által a szerződés fennállása alatt tett javaslatokat az alperes miként fogadta el, illetve milyen engedményeket tett.

[18] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[19] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az alperesnek 863.600 forint másodfokú perköltséget, felhívásra az állam javára 2.500.000 forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Rendelkezése szerint a felperes viseli a másodfokú eljárásban felmerült saját költségeit.

[20] A jogerős ítélet annyiban módosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy a 2011. december 19-i szendvicsszállítás tárgyában létrejött szerződés célja volt többek között az is, hogy az együttműködési és bérleti szerződésből eredő felperesi

veszteségeket kompenzálja. Mindez azonban nem jelentette, hogy az alperes kötelezettséget vállalt volna a felperesi veszteségek megtérítésére.

[21] A jogi indokolás szerint a felperes a 2017. május 25-i felmondásában az együttműködési megállapodással kapcsolatos konkrét szerződésszegő magatartást nem jelölt meg, csupán utalt egy korábban az alpereshez intézett levelére. Ez azonban csupán a veszteségek részbeni kompenzálását célzó szendvicsszállítási szerződés felmondását sérelmezte. A szendvicsszállítási szerződés a felek önálló megállapodása volt, nem vált az együttműködési megállapodás részévé. Az együttműködési szerződésben veszteségek kompenzálásáról nem volt szó, ilyen kötelezettséget az alperes nem vállalt. Ebből következően a szendvicsszállítási szerződéssel kapcsolatosan sérelmezett alperesi eljárás nem értelmezhető az együttműködési megállapodás és bérleti szerződés megszegéseként.

[22] A felperes az alperes szerződésszegő magatartásaként arra is hivatkozott, hogy egyoldalúan ármegállapítási, illetve az áremeléseket illetően egyetértési jogkört vindikált magának. Az együttműködési szerződés hatálya alatt számos gazdasági változás történt. E változások – a dohánytermék forgalmazási lehetőségének kivételével – megjelennek a fogyasztói árindexben is. A felperes az együttműködési megállapodás 5.1. pontjában azt vállalta, hogy az áremelést megalapozó körülményváltozásokat nem azonnal, hanem időben később a KSH által havonta közzétett fogyasztói árindex alapján veszi figyelembe. Nincs arra vonatkozó adat, hogy az ilyen áremelést az alperes meggátolta volna. Az 5.2. pont a további áremelést a felek egyeztetésétől tette függővé. Az alperesnek e körben egyetértési joga volt, ami megnyilvánulhatott úgy is, hogy nem fogadta el a felperes által kért áremelést. Ezzel nem egyoldalú hatalmasságot gyakorolt, hanem a szerződésben biztosított jogát érvényesítette. Kétségtelen, hogy a szerződéses kapcsolat fennállása alatt a felek az árképzés során egy idő után az áruház kiskereskedelmi áaira voltak figyelemmel. Az alperes ugyanis többször jelezte a felperes felé, hogy az árképzésben az áruház kiskereskedelmi árait tartja kiindulási pontnak, irányadónak. Nincs peradat, hogy ezt a felperes kifogásolta volna. Erre tekintettel azt állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felek a szerződést e vonatkozásban ráutaló magatartással, egyező akarattal módosították [régi Ptk. 217. § (2) bekezdés]. A felperes hosszú időn át, éveken keresztül elfogadta az alperesnek ezt az álláspontját, az alperes ezzel kapcsolatos eljárását nem kifogásolta. A felperes semmilyen magyarázattal nem szolgált arra, hogy amennyiben az áruház kiskereskedelmi árainak egyoldalú, az alperes által erőltetett alkalmazása vagy más, az áremeléssel összefüggő, utóbb a felmondásra okot adó szerződésszegő alperesi magatartás valósult meg, mi indokolta, hogy a szerződést további három évre meghosszabbították, majd azt a megkötésétől számított öt év eltelte után is hatályában tartották.

[23] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes által hivatkozott 2011. június 29-i céltámogatási szerződés 2015-ben számára már nem eredményezhetett visszafizetési kötelezettséget, a támogatás a felperes saját állítása szerint is 2011-ben történt.

[24] Az együttműködési megállapodás 10.2. pontja a felperes vonatkozásában tartalmazott jelzési kötelezettséget, míg a 11.3. pontja a viták békés rendezését célozta. Ezek esetében fogalmilag kizárt az alperesi szerződésszegés, illetve ilyenre a felperes nem hivatkozott. Mindezek folytán az alperes szerződésszegése nem nyert bizonyítást.

[25] A jogerős ítélet szerint nem állapítható meg az sem, hogy az alperes a Tpvt. 2. §-ába ütköző módon járt volna el a felperessel szemben. A kiírt pályázatot a felperes az általa alkalmazni kívánt alacsony árakra is figyelemmel nyerte meg. Vesztesége a peradatok alapján arra vezethető vissza, hogy eleve alacsony árakon vállalta a kisbolt és a büfé üzemeltetését. Nem tekinthető a Tpvt. 2. §-ába ütköző magatartásnak, ha az alperes az őt megillető egyetértési jogát gyakorolva a mérlegelési jogkörben alkalmazható felperesi áremelésekhez nem járult hozzá. A keresetlevélhez F/15 alatt csatolt e-mail nem értelmezhető a tisztességtelen piaci magatartást megvalósító burkolt fenyegetésként.

[26] Az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette, hogy a Tpvt. 21. §-ára alapított jogsértés elbírálására nincs hatásköre. A Tpvt. 88/A. § (1) bekezdése alapján a törvény V. fejezetébe foglalt rendelkezések megsértése esetén az igény bíróság előtt is érvényesíthető. A Tpvt. 21. § a) pontja szempontjából jelentős gazdasági erőfölény fogalmát a Tpvt. 22. § (1) és (2) bekezdése határozza meg. Ebből következően a jelen perben nem állapítható meg, hogy az alperes a gazdasági erőfölényével visszaélt, visszaélhetett volna a felperes kárára. A felek ugyanis nem azonos piacon tevékenykednek. A Tpvt. 21. §-ára alapított kereseti kérelem esetén a felperesnek meg kellett volna határoznia, hogy milyen piac vonatkozásában tekinti gazdasági erőfölényben állónak az alperest, ez miben nyilvánul meg konkrétan, miként hozható összefüggésbe a per tárgyát képező szerződés szerinti tevékenységgel. Ilyen előadást azonban a felperes nem tett. Mindezekre figyelemmel helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[27] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének helyt adó határozat hozatalát, másodlagosan pedig az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[28] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 216., 217., 218., 240., 318. és 339. §-át, továbbá a régi Pp. 206., 247.§-át, a 253. § (3) bekezdését.

[29] Kifejtette, hogy a jogerős ítélet a tényállást nem megfelelően állapította meg, figyelmen kívül maradt az alperes károkozó magatartása és az a tény, hogy a felperes e károkat el kívánta hárítani, ennek érdekében folyamatosan árat kívánt emelni. A károkozó magatartás kiterjedt arra is, hogy a felperes előtt sem ismert kompenzációs elv alapján a szendvicsszállítási szerződést az eredeti megállapodással egységként kezelték a kétségekívül abból származó károk miatt, de a kompenzáció természetéről, elveiről, összecszerúségéről a felek sosem egyeztettek. Tévesnek tartotta azt a megállapítást, hogy a gazdasági változások hatása a fogyasztói árindexben megjelent, ezt pedig a felek az árban alkalmazni rendelték. Ezzel szemben az alperes nem tűrt el semmilyen áremelést, sőt az árakat áruházak árakra kívánta csökkenteni.

[30] Sérelmezte, hogy a szerződésbe foglalt egyeztetési lehetőséget a másodfokú bíróság az alperes egyetértési jogaként értelmezte. Valójában azonban az együttműködési megállapodásból nem vezethető le az árcsökkentést lehetővé tevő alperesi jogosultság. Iratellenes, hogy a felperes nem kifogásolta az áruházak ár-összehasonlítást. A 2012. március

12-én kelt iratban már jelezte, hogy nem tud áruháza-s árakat alkalmazni, mivel az megegyezik a beszerzési áraival. A kihallgatott tanúk is alátámasztották, hogy az áruháza-s ár nem a felperes önkéntes vállalása volt. Ehhez képest iratellenes az a megállapítás, hogy ráutaló magatartással a felek a szerződést módosították. Módosítás az együttműködési megállapodás 11.2. pontja szerint kizárólag írásban jöhetett volna létre [régi Ptk. 217. § (1) és 218. § (1) bekezdés]. Az árképzésre vonatkozó 5. pont az együttműködési megállapodás leglényegesebb része, ezért annak módosítását kötelező lett volna írásba foglalni. A ráutaló magatartás nem hoz létre szerződést, ha a felek magatartása nem fejezi ki a megegyezést a szerződés lényeges pontjaiban. Jelen esetben tehát az, hogy őt az alperes presszióval arra vette rá, hogy a szerződésen túlmenő jogosultságokat ideiglenesen eltűnjön, nem vezetett az eredeti szerződés módosításához, mivel a reá oktrojált alperesi többletjogokat és ármeghatározó hatáskört folyamatosan vitatta. Az alperes eljárása megvalósította a régi Ptk. 4. § (1) bekezdésébe ütköző magatartást és az 5. § (1) bekezdése szerinti joggal való visszaélést, magatartására a régi Ptk. 6. §-a is irányadó.

[31] Hangsúlyozta, az elsőfokú bírósággal szemben a másodfokú bíróság jelentőséget tulajdonított a szendvicsszállítási szerződés felperesi veszteséget kompenzáló céljának is. Ezzel összefüggésben a jogerős ítélet tévesen állapította meg, hogy e kompenzálás alperesi kötelezettségvállalás nélkül történt. Az alperes maga indítványozta az elsőfokú eljárásban könyvszakértő kirendelését arra, hogy a szendvicseken esetlegesen elért eredmény szolgálhatott-e kompenzációként. Ezt azonban az elsőfokú bíróság elutasította. A másodfokú bíróság pedig bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül állapított meg egy ilyen súlyú tény.

[32] A jogerős ítélet az együttműködési megállapodás felperesi felmondásával kapcsolatos körülményeket és az erre vonatkozó bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelte. Az üzemeltetés tapasztalatai láttán, illetve az alperes károkozó magatartása miatt a felperes a veszteségek további csökkentésére éveken átnyúló munkahely-megtartó támogatásokat vett igénybe, ezek a támogatások megakadályozták a szerződésből való kilépését. Nem elhanyagolható tényként hivatkozott az alperes burkolt fenyegetésére, hogy amennyiben nem az elvárásai szerint üzemelteti a kisboltot, egyéb üzleteit is elveszítheti. Az alperes eljárása egyértelműen nyomásgyakorlás volt, a felperes az alperes által előidézett csapdahelyzetbe került.

[33] A jogerős ítélet a veszteséggel kapcsolatban az igazságügyi szakértői véleménnyel ellentétes érveléssel utalt arra, hogy a felperes eleve alacsony árakon vállalta a kisbolt és a büfé üzemeltetését. Ezzel szemben az ajánlati árrés el is tűnt, mert a gazdasági változásokat nem érvényesíthette az áraiban, az alperes még alacsonyabb árak alkalmazására kötelezte őt.

[34] Tévesnek minősítette a másodfokú bíróságnak a Tpv. értelmezésével kapcsolatos érvelését, miszerint kizárólag két ugyanazon piacon tevékenykedő gazdasági társaság esetében vizsgálható a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés. A törvény bevezetője ugyanakkor hangsúlyozza: a közérdek, valamint a vállalkozások és fogyasztók érdeke is megköveteli, hogy az állam jogi szabályozással biztosítsa a gazdasági verseny tisztaságát és szabadságát. Ennek ellenére sem az első, sem a másodfokú bíróság nem vizsgálta az alperes versenyeztetéssel kapcsolatos tisztességtelen magatartását, holott több ponton megsértette a Tpv. szabályait (2. §, 7. §, 8-9., 21. §). Mindezek alapján a Tpv. 86. §-a szerint a törvénysértések orvoslása érdekében elmarasztaló határozatot kellett volna hozni.

[35] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

[36] Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a tényállást helyesen állapították meg. Hangsúlyozta, hogy a felperes a szendvicsszállítási szerződéssel összefüggésben közölt felmondás visszavonását kérte először, majd – amikor ez nem történt meg – arra hivatkozással szüntette meg a büfé és kisbolt működtetéséről szóló üzemeltetési szerződést, hogy az alperes a keretfinanszírozást biztosító szerződést felmondta. Nem érthető ugyanakkor, miért akarta a felperes a felmondását megelőzően azt a helyzetet fenntartani, amit utóbb viszont rendkívül kedvezőtlenként, a jogait alapjaiban sértőként magyarázott.

[37] A Tptv. 2. és 21. §-ával összefüggésben helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a felperes nem tett kereseti előadást arra nézve, melyik piac vonatkozásában tekinti az alperest gazdasági erőfölényben állónak, és ez miben nyilvánul meg. A felperesi hivatkozásokkal szemben az alperes az áruház-s árszínvonal alkalmazását nem mint egy nagy hatalmú multinacionális cég akarta rákényszeríteni a büfé és a kisbolt üzemeltetőjére. Ehelyett arról volt szó, hogy az alperesi munkásszálló lakóit mind a felperes, mind pedig az alperes érdekeltté kívánta abban tenni, hogy ne a munkásszállóhoz közeli áruház egységben, hanem helyette a felperes által működtetett, a munkásszállón található büfé és kisbolt egységben vásároljanak, illetve az ebből adódó veszteséget vállalta az alperes kompenzálni a keretfinanszírozás (emelt árazású szendvicsek) útján. Emiatt került sor egyező akarattal az üzemeltetési szerződés módosítására, ezért voltak közösen figyelemmel az áruház kiskereskedelmi áaira. E körben a felek megállapodását bizonyítja a 2011. szeptember 23-án kelt felperesi kezdeményezés. Ez kifejezetten tartalmazza a felperes árcsökkentési javaslatát, ami alapján a felek megbeszélése, majd megállapodása történt. Ez állt egyfelől forgalomnövelésből, aminek eszköze volt az árcsökkentés az áruház árszínvonalára, másfelől pedig a keretfinanszírozás útján a veszteség-kompenzációból. Mindezek mellett a felperes árazása minden esetben meghaladta az áruházi árakat általában 4-32%-kal, kiugró esetben ennél többel is. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet azt is, hogy a felperes az üzemeltetésre kiírt pályázaton önszántából vett részt, önszántából ajánlott meg alacsony árakat és tett javaslatot a szerződés módosítására is a forgalomnövekedés eszközének tartott árcsökkentésre, illetve keretfinanszírozásra.

A Kúria döntése és jogi indokai

[38] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése előírja, hogy a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [rég. Pp. 275. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[39] A felperes a felülvizsgálatot megelőző eljárásban a keresete megalapozására a régi Ptk. 5. és 6. §-ára nem hivatkozott, így a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság ezekkel kapcsolatosan nem tartozott az álláspontját kifejteni, ennek hiányában e jogszabályi rendelkezéseket meg sem sérthette.

[40] A Kúria előjáróban azt a peradatokból nem vitásan megállapítható tény emeli ki, hogy a felek az általuk eredetileg két (+három) évre megkötött szerződést a határozott idő leteltét követően is fenntartották, hiszen a felperes a felmondást a hatodik évben közölte. A felperes – a keresete szerint számára veszteséget előidéző szerződéses kapcsolatot – a határozott idő lejártával megszüntethette volna. Ezt nem tette.

[41] A felperes a 2017. május 25. napjával keltezett felmondást ugyan az alperes szerződésszegésére alapította, ennek mibenlétét azonban nem jelölte meg. A perben ugyanakkor – hivatkozása ellenére – nem bizonyította, hogy a felek között létrejött többféle szerződés egymással összefüggő konstrukciót alkotott volna. Így az együttműködési megállapodás azonnali hatályú felmondására nem szolgáltatott alapot a felek között önállóan létrejött szendvicsszállítási szerződés – szerződésben foglaltaknak megfelelő – alperesi felmondása. A szendvicsszállítási szerződést a felperes maga is az együttműködési megállapodástól függetlenül kezelte, miként az az alpereshez intézett 2017. július 12. napjával keltezett ügyvédi felszólításban is szerepelt.

[42] Az áruház árainak figyelembevételére vonatkozó alperesi igény nem jelentette az együttműködési megállapodás módosítását. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes azért lett az üzemeltetési pályázat nyertese, mert alacsony árakon való értékesítést vállalt. A megállapodás 5.1. pont harmadik mondata szerint a csatolt ajánlatban szereplő árak üzemeltető részéről a mindenkor fogyasztói árindex változásával megegyezően változtathatók meg. Az 5.2. pont szerint az üzemeltető fenntartja a jogot, hogy a megrendelővel történt egyeztetés után a fenti árakat módosítsa. Ha tehát a felperes a fogyasztói árindexet meghaladó emelést kívánt elérni, ezt az alperessel való egyeztetés mellett megtehetette. A megállapodás e pontja szerinti gyakorlatnak megfelelően tehát a felperes árképzése a felek egyeztetett gazdasági érdekeit tükrözte. Ezen belül érvényesült az az alperesi érdek, hogy az árak minél alacsonyabb szinten tartása végett az áruház árait tekintés kiindulópontnak, valamint a felperes érdeke is, amely a felek közötti gazdasági kapcsolatok egészét tekintve felmért jövedelmezőségi szempontokon alapult. A szerződésszerű egyeztetés konkrét megvalósulása nem minősül a szerződés módosításának, ezért nem sérülhetett a régi Ptk. 240., 216. és 217. §-a. Az irányadó tényállás mellett a régi Ptk. 218. §-a nem volt alkalmazandó, ezért azt a jogerős ítélet nem sérthette meg.

[43] A jogerős ítélet a releváns tényállást helyesen állapította meg, az megfelelt a régi Pp. 206. §-ában írt követelménynek. A régi Pp. 275. § (3) és (4) bekezdésére figyelemmel csak az olyan eljárási szabálysértések szolgálhatnak a felülvizsgálat alapjául, amelyek az ügy érdemi elbírálására lényegesen kihatottak. A jogerős ítélet nem sértette a régi Pp. 253. § (3) bekezdését, 247. §-át, amikor az érdemben helyesnek tartott elsőfokú ítéletet helybenhagyta, és ahhoz további, a jogi megítélése szerinti okfejtést fűzött.

[44] Helyesen állapította meg a jogerős ítélet [rég Pp. 206. § (1) bekezdés], hogy a felperes nem tudta bizonyítani az alperes szerződésszegő magatartását. E körben a felülvizsgálati kérelem az árak módosítására vonatkozó alperesi magatartást hangsúlyozta. A korábbiakban kifejtettek szerint az alperes azonban nem tett mást, mint a szerződés 5.2. pontja keretében előírt egyeztetés során képviselte az álláspontját. Ennek ellenére a felperes a megállapodásban írt tartam után is fenntartotta a büfé és kisbolt üzemeltetését, amiből okszerűen vonható le az a következtetés, hogy számára a kialakult szerződési környezet megfelelő volt. Ebből

következően a jogerős ítélet nem sértette a szerződésszegés körében megjelölt jogszabályi rendelkezést (rég. Ptk. 318. §).

[45] A felülvizsgálati kérelem hivatkozik az alperes által megvalósított gazdasági erőfölénnyel történő visszaélésre is. E körben azonban a jogerős ítélet egyes részeit, továbbá a Tptv. meghatározott rendelkezéseit idézte, jogi érvelést nem adott elő, ezáltal a rég. Pp. 272. § (2) bekezdése szerinti követelményt a felülvizsgálati kérelem nem elégíti ki. Az általa hivatkozott gazdasági erőfölénnyel való visszaélés mikénti megvalósulására a felperes tényelőadást sem tett. E tárgyban a jogerős ítélet indokolása helytálló. De önmagában valamely Tptv.-ben tilalmazott magatartás bizonyított megvalósulása sem alapozhatta volna meg a felülvizsgálati kérelem eredményességét. A felperes a jogerős ítélet meghozataláig ugyanis nem kérte a Tptv. 86. § (2) bekezdés *e)* pontjára alapított kártérítési iránti igény elbírálását, erre először a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott. A felperes a jogerős ítélet meghozataláig kizárólag a szerződésszegésből eredő kár megtérítésének követelésére irányuló alanyi jogát érvényesítette, és ezt a keresetet kellett a bíróságoknak elbírálniuk.

Záró rész

[46] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben előadott okból nem volt jogszabálysértő, ezért azt a Kúria – a rég. Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül meghozott határozatával – a rég. Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

[47] A perköltségről szóló rendelkezés a rég. Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdésén, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésén, 4/A. §-án alapult.

[48] Az ítélet ellen a rég. Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. február 4.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró